

Alexander Solzhenitsyn: văn tài và đạo đức của một thi sĩ

Tác Giả: Huy Lác Bùi Tiên Khôi

Thứ Năm, 22 Tháng 1 Năm 2009 22:06

gáng máu cuái đái Trán: Chu Văn An.

Ông sinh năm 1292 tại làng Văn thôn, huyện Thanh Đàm, nay là huyện Thành trì thuộc thành phố Hà Nội. Thuở thiêu tuổi ông đã nổi tiếng là một thi sĩ sinh chăm lo đức sách thánh hiền để rèn luyện đức độ của mình và trau dồi học vấn kiến thức uyên thâm. Lên làm Chu Văn An thi sĩ Thái học sinh, nhưng ông thi chức quan chức không ham lợi danh, vẫn quê mùa trầm ngâm dùi học. Với kiến thức học vấn tài năng học vấn uyên bác, đức độ nhân cách thanh cao sáng ngời, ông là nhà giáo lý học thầy bậc thầy và môn sinh khắp nơi đổ về theo học rầm rộ đông.

Đến đời vua Trần Minh Tông, vua mời ông vào cung dạy học cho Thái tử và con cháu các vị đình thần trong triều. Đến đời vua Trần Dá Tông, chính sự đổ nát học thuật nháng đình thần kẻ cán nhà vua là nháng kẻ tham ô những lợi ích biết như hót đức khoét phá học sĩ quác gia. Nhà giáo Chu Văn An với tiếng tăm kiên định đã dáp báng nguy hiểm cho mình sống cá nhân mình, với dũng cảm của đức độ nói lên sự thật, ông dâng sớ hạch tội và xin chém báy kẻ thi thán, báy kẻ gian như nhà vua sống ái. Vua Trần Dá Tông không chấp nhận, ông bèn treo mũ áo quan của Huyán Vũ cung vua, rời ra đi ngao du vui chơi cùng sông núi, sau về ở ẩn tại Chí linh và qua đời năm 1370. Thi sĩ trám sự, cái đức độ dũng cảm chính trị nói lên sự thật, đã đưa nhân cách của Chu Văn An rực rỡ sáng ngời trong lịch sử văn học giáo dục nước nhà.

Năm 1974 tôi là một học sinh kiến một đức độ nhân cách ngoài học tập với các thầy phụ huynh: Alexander Solzhenitsyn.

Khi Hoa Kỳ và các quốc gia đồng minh quyát định phải chấp nhận đồng hành đồng xâm lược của cộng sản Hà Nội bằng việc oanh tạc phá hủy học thuật chuyên vấn tiếp tục của Bắc Việt, ông Daniel Ellsberg đã tiết lộ tài liệu mật của Bộ Quốc phòng Hoa Kỳ về chiến tranh Việt Nam mục đích thúc đẩy bùng lên phong trào phản chiến. Hòa đồng cùng với nháng nhác cộng sản, nháng văn nhân nghệ sĩ báo chí thiên tài khắp nơi ồ ạt lên chá trích Hoa Kỳ thả bom tráng tráng xâm lược. Chỉ có Alexander Solzhenitsyn ông đồng đức lên tiếng yêu cầu Hoa Kỳ tiếp tục dái bom, tiếp tục chấp nhận đồng xâm lược vào miền Nam Việt Nam để cứu 25 triệu người Miền Nam tự do khi rơi vào nháng quán đáng cá tù Gulag. Ông Solzhenitsyn đã các lập lên án Daniel Ellsberg là kẻ phản bội quốc gia Hoa Kỳ và nói với nháng nhác phản chiến thiên tài, ông vạch rõ rằng hành đồng của họ sẽ ảnh hưởng sâu xa đến những sống của 25 triệu người Việt Nam tự do.

Solzhenitsyn sinh ngày 11 tháng 12 năm 1918, cha ông là một sinh viên khoa triết học, nháng phụ huynh học sinh cha học đồng tham gia đình nhát thi chí và qua đời vì một tai nạn, sáu tháng trước c

Alexander Solzhenitsyn: văn tài và đ o đ c c a s th t

Tác Giả: Huy L c Bùi Tiên Khôi

Thứ Năm, 22 Tháng 1 Năm 2009 22:06

khi ông ra đ i. M ông ph i làm ngh t c ký đ nuôi ông ăn h c t i thành ph Rostov bên dòng sông Don êm đ m. Ngay t th i th u, s ng trong m t xã h i đ i trá l a đ o ông đã mong mu n tr thành nhà văn, m t ch ng nhân đ vi t và nói lên s th t. Ông h c v t lý và toán t i đ i h c Rostov, đ ng th i ghi danh h c hàm th văn ch ng t i đ i h c Moscow. Th chi n th hai bùng n , ông gia nh p quân đ i c p b c cao nh t là đ i úy pháo binh và đ c tuyên đ ng công tr ng hai n. Trong quân ngũ Solzhenitsyn đã nghe và nhìn th y rõ nhi u sai l m c a lãnh t Liên Xô Joseph Stalin, nh Stalin tin t ng và b o đ m không bao gi Đ c qu c s t n công Liên Xô; nh Stalin sát h i nh ng sĩ quan đ o đ c có tài và dám đ a ra nh ng ý ki n khác v i Trung ng Đ ng c ng s n, đ n n i t ng Vlasov đã đ a c quân ngũ, đ n quân Đ c đ u hàng...

Ông th ng vi t th trang tr i tâm s nh ng đ i u m t th y tai nghe v i m t ng i b n tr , b c b ch n i lòng c a m t sĩ quan yêu n c, trong gi phút qu c gia lâm nguy l i d i quy n m t T ng t l nh, “lão ria mép” (the man with the mustache) đ c tài ngu xu n ch a nh ng l i n nhót.

Th t b m t v ki m duy t và đ u không nói đích danh Stalin, đ u chi n tranh đang vô cùng ác li t, ng i sĩ quan yêu n c Solzhenitsyn v n b b t ngay v t i ph n đ ng ph báng “lãnh t” và b t đ u cu c s ng đầy đ a t tr i tù lao đ ng kh sai h n 7 năm và l u đầy trong vùng băng tuyết t ch t ng i Tây Bá l i Á g n 4 năm.

Ngày đ u t i tr i tù lao đ ng kh sai Ekibastuz, ông nói: “Không m t ai có th ngăn ch n con đ ng đ i c a tôi, con đ ng ti n v s th t; tôi s n sàng hy sinh cho lý t ng s th t.”

Năm 1960 vào tu i 42 Solzhenitsyn đã vi t đ c khá nhi u, nh ng không có m t hy v ng đ c xu t b n chào đ i. Truy n “The First Circle” mô t t ng đ a ng c đ u tiên, nh ng s th t hàng ngày, nh ng cho nh ng ai ch a t ng tr i qua, th t khó lòng hi u n i. V i kinh nghi m s ng trong lao tù kh sai, Solzhenitsyn hoàn thành tác ph m “One day in the life of Ivan Denisovich” v i l i hành văn k chuy n v m t ngày sinh ho t c a m t tù nhân th m c tên Ivan Denisovich. Ch m t ngày thôi trong th i gian 10 năm tù nh vô t n; t 5 gi sáng khi ti ng k ng gi c giã đánh th c, ng i tù nhân h i h kh i s m t ngày, dùng t t c nh ng mảnh mung th đ n gian l n đ qua m t cai tù đ s ng còn, cho đ n 10 gi đêm gieo mình lăn ra ng . Solzhenitsyn có m t ngh thu t vi t văn trong sáng nh ng c c k sâu s c s ng đ ng, “M t ngày trong đ i c a Ivan Denisovich” quy n sách tuy m ng nh ng tr thành m t b n cáo tr ng l t tr n h th ng tù đầy kh c nghi t đ i ch đ c ng s n Stalin.

Alexander Solzhenitsyn: văn tài và đ̣ o đ̣ c c̣ a ṣ tḥ t

Tác Giả: Huy Ḷ c Ḅi Tiên Kḥi

Thứ Năm, 22 Tháng 1 Năm 2009 22:06

Năm 1962, ḅ n tḥ o truỵ n “Ṃ t ngày trong đ̣ i c̣ a “Ivan Denisovich” đ̣ c đ̣ a ra tḥ o lụ n ṭ i ṃ t phiên ḥ p Trung ̣ ng Đ̣ ng c̣ ng ṣ n Liên xô. Theo tài lị u đ̣ c gị i ṃ t tị t ḷ : Lãnh ṭ Nikita Khrushchev, ḳ tḥ m thù ṿ i Stalin, ng̣ i quỵ t tâm ḥ ḅ Stalin, ông đã ḅnh ṿ c Solzhenitsyn và cho phép quỵ n “Ṃ t ngày trong đ̣ i c̣ a Ivan Denisovich” đ̣ c đ̣ ng trên báo, đ̣ c in thành sách, đ̣ c đ̣ m ra gị ng ḍ y ṭ i các tṛ ng ḥ c ̣ Liên Bang Xô Vị t. Trong phiên ḥ p này Khrushchev đã nói ṿ i các đ̣ ng chí trong Ban lãnh đ̣ o Ṭ i cao Liên Xô, đ̣ ch ra Anh ng̣ , nguyên ṿn nḥ sau: “There is a Stalinist in each of you, there’s even a Stalinist in me. We must root out this evil.” (chuỵ n ra Vị t ng̣ : Có ṃ t tinh tḥ n đ̣ c ác Stalin trong ṃ i các đ̣ ng chí, có ṃ t tinh tḥ n đ̣ c ác Stalin ngay trong ḅ n thân tôi. Chúng ta pḥ i ḅ ng ṭ n g̣ c ṛ qụng cái x̣ u xa qụ ám ṇ y ra ngọi.)

Ṣ vị c này đã c̣ i chính nḥ n đ̣ nh c̣ a ṃ t ṣ ng̣ i nghiên c̣ u văn ḥ c cho ṛ ng: Trung ̣ ng đ̣ ng c̣ ng ṣ n Liên Xô trong năm 1962 đã cho tác pḥ m “Ṃ t ngày trong đ̣ i c̣ a Ivan Denisovich” ra ṃ t công chúng cḥ là ṃ t vị c c̣ u tḥ ḷ m ḷ n do ṣ ý.

Tác pḥ m này đ̣ c đ̣ ch ra nhị u tḥ tị ng và đ̣ c hoan ngḥnh kḥ p c̣ hoàn c̣ u. Sau đ̣ hai tác pḥ m “The First Circle” (Ṭ ng đ̣ u đ̣ a ng̣ c) và “Cancer Ward” (Tṛ i Ung tḥ) đ̣ c đ̣ ch ra Anh ng̣ và pḥ bị n cùng kḥ p tḥ gị i. Hai tác pḥ m “Ṭ ng đ̣ u đ̣ a ng̣ c” và “Tṛ i ung tḥ ”, ông vị t ṣ tḥ t ṿ cụ c ṣ ng đ̣ i mình, c̣ nh kḥ n cùng trong tù ng̣ c và căn ḅ nh ung tḥ bao ṭ , nḥ ng ṇ ḷ c phi tḥ ng trong hoàn c̣ nh nghị t ngã ông đã tṛ i qua. Ṛ i căn ḅ nh ung tḥ c̣ a ông đ̣ n đ̣ n đ̣ u xụ ng, tị n trị n ṭ t đ̣ p ḥ n, nḥ ng ông ng̣ m ng̣i nḥ n tḥ y cḥ nghĩa ung tḥ c̣ ng ṣ n ṿ n đ̣ ng kḥ c lị t tàn phá loài ng̣ i.

Năm 1970 ṿ i tác pḥ m “Ṃ t ngày trong đ̣ i c̣ a Ivan Denisovich” Solzhenitsyn đ̣ c Hàn Lâm Vị n Tḥ y Đ̣ i n trao ṭ ng gị i tḥ ng Nobel văn cḥ ng ṿ i ḷ i tuyên đ̣ ng, nguyên ṿn nḥ sau: “For the ethical force with which he has pursued the indispensable traditions of Russian literature” (Xin đ̣ ch ra Vị t ng̣ : Vì ṣ c ṃ nh đ̣ o đ̣ c mà ông đã theo đ̣ u i trong truỵ n tḥ ng ṣ u ṣ c cao quý c̣ a văn cḥ ng Nga). Ông đã không đ̣ nḥ n gị i tḥ ng vì bị t cḥ c khi đã ra đ̣ i là ông ṣ không đ̣ c tṛ ṿ . Ông cḥ nḥ n gị i tḥ ng Nobel văn cḥ ng vào năm 1974, sau khi ông ḅ tṛ c xụ t ra kḥ i Liên Xô.

Năm 1973 Solzhenitsyn cho pḥ bị n ṃ t pḥ n c̣ a tác pḥ m “Gulag Archipelago”, “Qụ n đ̣ o ng̣ c tù”. Toàn ḅ tác pḥ m vĩ đ̣ i “Qụ n đ̣ o ng̣ c tù” ṿ i ḥ n 300 ngàn cḥ , cũng ṃ t ngḥ thụ t văn cḥ ng dài ḥ i địu luỵ n, c̣ c ḳ ṣ u ṣ c ṣ ng đ̣ ng, ông trình bày cho loài ng̣ i tḥ y rõ nḥ ng ṣ tḥ t tàn ḅ o kḥ ng khị p c̣ a ḥ tḥ ng tù đ̣ y cḥ ng cḥ t kḥ p Liên bang Xô Vị t đã giam gị 60 trị u ng̣ i, nḥ ng ng̣ i có suy ṭ khác ṿ i ḳ cai tṛ ̣ Liên Xô.

Alexander Solzhenitsyn: văn tài và đ̣ o đ̣ c c̣ a ṣ tḥ t

Tác Giả: Huy Ḷ c Ḅi Tiên Kḥi

Thứ Năm, 22 Tháng 1 Năm 2009 22:06

Nḥ ng tác pḥ m văn cḥ ng c̣ a ông, nḥ ng hành đ̣ ng cḥ ng đ̣ i cḥ đ̣ C̣ ng ṣ n đ̣ c tài ḅ o ng̣ c̣ a ông đã làm điên đ̣ u nḥ ng lãnh ṭ đ̣ i n C̣ m linh, nên năm 1974 Leonid Brezhnev cho ṃ t ṿ KGB c̣ng tay ông, xô ông lên máy bay, ḅ t ông ṛ i kḥ i Liên Xô ḷ u đ̣ y qua Tây Đ̣ c. Ông đi đ̣ i n thuỵ t cùng kḥ p Âu châu, Ṃ châu và cụ i cùng đ̣ nh c̣ ṭ i Cavendish ṭ u bang Vermont Hoa Ḳ năm 1976.

Năm 1983 Solzhenitsyn ḷ i đ̣ c gị i tḥ ng Templeton Prize, gị i tḥ ng có giá tṛ Ṃ kim luân luân cao ḥ n gị i Nobel, trao ṭ ng ṭ i đ̣ i n Buckingham Palace Anh Qụ c; gị i tḥ ng cho ng̣ i có đ̣ o đ̣ c nhân cách siêu vị t đ̣ng góp nḥ ng công trình nhân đ̣ o ḷ n lao cho nhân lọ i. Ṃ Teresa cũng đ̣ c gị i tḥ ng ṇ y năm 1973.

Khi cḥ đ̣ c̣ ng ṣ n ng̣ c từ Liên Xô ṣ p đ̣ , Solzhenitsyn ṛ i Hoa Ḥ tṛ ṿ ṇ c Nga năm 1994, nhân dân Nga đón ṭ p ông nḥ ṃ t ṿ anh hùng. Ngày 5 tháng 6 năm 2007, Ṭ ng tḥ ng Nga Vladimir Putin thân hành đ̣ n nhà ông ̣ g̣ n tḥ đ̣ Ṃ c Ṭ khoa đ̣ trao ṭ ng ông Gị i tḥ ng Qụ c gia c̣ a Liên Bang Nga (State Prize of Russian Federation) ṿ nḥ ng công trình văn cḥ ng đ̣ y tính cḥ t nhân đ̣ o c̣ a ông. Ông qua đ̣ i ngày 3 tháng 8 năm 2008 vì ḅ nh tim, tḥ 89 tụ i.

Năm 1990 tôi g̣ p ông, đ̣ u ̣ Hoa Ḳ đã g̣ n 15 năm, nḥ ng ông nói Anh ng̣ không đ̣ c ḷ u loát ḷ m, trái ḷ i kḥ năng vị t đ̣ c Anh văn c̣ a ông khá thông tḥ o nḥ ṃ ông đã luôn luôn khuỵ n khích ông ḥ c Anh ng̣ lúc thị u tḥ i. Khi tôi xụ t ḅ n quỵ n sách “20 poems and 1000 thoughts” (20 bài tḥ và 1000 danh ngôn ṭ ṭ ng) sách in ṃ thụ t ḅ i c̣ ng do nhà xụ t ḅ n danh tị ng Hoa Ḳ Professional Press ̣ n hành, tôi g̣ i ṭ ng Solzhenitsyn ṃ t ḅ n quý. Ông vị t tḥ ngay, tṛ ḷ i c̣ m ̣ n và cho bị t ông ṛ t thích câu tôi vị t ṭ i trang 39 c̣ a quỵ n sách này: “Everyone who remembers his own communist experience, remembers torture not only methods and techniques but the policy of systematic brutality”.

(Đ̣ ch ra Vị t ng̣ : Ṃ i ng̣ i ai đã nḥ qua nḥ ng kinh nghị m ḅ n thân ṿ i c̣ ng ṣ n, ḥ cḥ ng nḥ ng nḥ ng pḥ ng pháp và ḳ thụ t hành ḥ tra ṭ n mà còn c̣ ṃ t chính sách tàn ḅ o đ̣ c ác đ̣ c ṭ cḥ c thành ḥ tḥ ng.)

Tôi vô cùng bàng hoàng xúc đ̣ ng khi nghe tin ông đã vĩnh vị n ra đi. Nḥ ngày chia tay ṭ i nhà ông năm 1990, chúng tôi đã ôm hôn má nhau. Tôi đã nhìn tḥ t rõ khuôn ṃ t đ̣ y râu ṿ i ṿ ng trán cao, hình ̣ nh ṃ t con ng̣ i uy nghi đ̣ng c̣ m, ṃ t tài năng siêu vị t, ṃ t đ̣ o đ̣ c nhân cách vĩ đ̣ i đã góp pḥ n ḷ n lao trong vị c ṿ ch tṛ n ṣ đ̣ i trá c̣ a ḅ o ḷ c và khi ḅ o ḷ c c̣ ng ṣ n hị n ra tṛ n tṛ i x̣ u xa ghê ṭ m, c̣ nhân lọ i đ̣ u ṇn ṃ a, cḥ nghĩa c̣ ng ṣ n ṭ t nhiên ṛ

Alexander Solzhenitsyn: văn tài và đ̣o đ̣c c̣a ṣ tḥ t

Tác Giả: Huy Ḷc Ḅi Tiên Kḥi

Thứ Năm, 22 Tháng 1 Năm 2009 22:06

ṃ c ṣ p đ̣ tan ṭnh....